

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

„BIULETYN OPINIE”

Nr 14/2010

Percepcja Unii Europejskiej w Japonii

Małgorzata STAŃCZYK

Warszawa, 21 kwietnia 2010 roku

Wzajemne postrzeganie się podmiotów stosunków międzynarodowych jest niezwykle istotnym czynnikiem, mającym wpływ na prowadzoną względem siebie politykę, a co za tym idzie, na stan stosunków dwustronnych. Percepcja owa jest czynnikiem subiektywnym i posiada charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny. Oznacza to, iż na stosunki między dwoma państwami oddziałuje zarówno to, jak dany kraj postrzega ten drugi, a także i to, jak on sam przez to drugie państwo jest postrzegany. Warunkuje to więc charakter relacji, ich intensywność oraz pola, na których będą się rozwijać.

Nie trzeba prowadzić specjalistycznych badań, by przedstawić i ocenić obraz Japonii w krajach Unii Europejskiej – jest on ewidentnie pozytywny. W sposób najbardziej zwięzły oddają to słowa K. Czerkawskiego: „*[dla ludzi], którzy nigdy nie odwiedzili Japonii, kraj ten wydaje się fantastyczną krainą, wypełnioną kolorowo ubranymi gejszami, wspaniałymi świątyniami buddyjskimi, egzotyczną scenerią z nigdy nie więdnącymi kwiatami wiśni oraz górą Fuji na tle tego pejzażu*”¹. Inne skojarzenia związane z Japonią to pacyfizm, etykieta, spokój, harmonia, nowoczesność. Na pytanie o wizerunek, jaki posiada Unia Europejska w Japonii, nie jest już tak łatwo odpowiedzieć, a jest to ciekawe zagadnienie dotyczące wzajemnych relacji między Europą a Krajem Kwitnącej Wiśni.

Obraz postrzegania Unii Europejskiej w Japonii, prezentowany w niniejszej analizie, zbudowany został w oparciu o powtarzające się opinie badaczy japońskich przedstawiane głównie na łamach japońskich anglojęzycznych publikacji naukowych „Gaiko Forum” i „Japan Echo” oraz o informacje zawarte w kolejnych wydaniach „Japanese Diplomatic Bluebooks” z lat 1971 – 2008 czyli oficjalnych rocznikach japońskiego ministerstwa spraw zagranicznych. Przedstawiony wizerunek Unii Europejskiej będzie więc reprezentatywny dla dwóch grup Japończyków – badaczy i polityków.

Postrzeganie funkcjonowania i organów UE

Funkcjonowanie Unii Europejskiej było od momentu powstania organizacji, jeszcze pod postacią Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali a następnie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, obszarem zainteresowania badaczy i polityków japońskich, budząc często, a w szczególności w początkowym stadium relacji, niezrozumienie oraz sceptycyzm. Obraz organizacji był pełen niejasności wypływających z niewiedzy. W Japonii nie było pewności co do tego, jakie konsekwencje dla poszczególnych państw członkowskich wypływają z decyzji i uzgodnień zawieranych przez wspólnotę. Utrzymywanie i rozwijanie kontaktów z EWWiS, a następnie EWG, było problematyczne przez fakt, iż był to zbiór odrębnych i suwerennych państw i władze Japonii nie wiedziały z kim w zasadzie mają prowadzić negocjacje – z państwami-członkami

¹ K. Czerkawski, *Pracowałem dla cesarza*, Prószyński i S-ka 1998, s. 28.

organizacji czy też z jej organami. Nie było jasne czy uzgodnienia będące wynikiem rozmów ze wspólnotą obowiązują wszystkie państwa, czy też wybrane. O niezrozumieniu kompetencji poszczególnych organów mówił japoński minister do spraw zewnętrznych spraw gospodarczych Nobuhiko Ushiba jeszcze ponad 20 lat po powstaniu EWG, w lutym 1978 r.: „*Jaki rodzaj uprawnień posiadają i za co odpowiadają naprawdę, wciąż nie mogę pojąć*”².

W Japonii brakowało także przekonania o determinacji krajów członkowskich do dalszej głębszej integracji oraz braku wiedzy co do dalszych losów organizacji. Badacze i politycy stawiali sobie pytania o to, czy wspólnota będzie się rozszerzać o nowe państwa i czy będzie pogłębiać integrację swoich członków. Głosy nieufności wobec funkcjonowania organizacji pojawiały się nawet jeszcze w drugiej połowie lat 90., a więc po podpisaniu Traktatu z Maastricht powołującego Unię Europejską. Shintaro Ishihara³ twierdził w 1995 r., że kwestia osiągnięcia głębszej integracji przez UE jest wysoce wątpliwa: „*jeśli marzeniem jest przywrócenie potęgi europejskiej – zapomnijcie o nim. Bliższe spojrzenie na to, co jest nazywane ‘Europa’ odkrywa kulturowe i historyczne zróżnicowanie, które zablokuje całkowitą integrację. Powątpiewam aby kraje Europy, wywodzące się z różnych grup językowych, indywidualistyczne mogły przyjąć ponadnarodowe struktury i funkcjonować w ramach politycznej i ekonomicznej organizacji, wymagającej rezygnacji z narodowych interesów na rzecz wspólnych celów. [...] Próba wprowadzenia wspólnej waluty obrazuje problem. Paryż chce silnego franka, a Bonn marki*”⁴.

Obecnie, komentatorzy japońscy wskazują na problem dużego zróżnicowania krajów Europy. Odbywa się on według nich przez podział na państwa w Unii i poza nią, na te mające w niej się znaleźć i te bez szans na członkostwo, jak również na kraje posiadające euro i te z narodową walutą. Według części analityków japońskich nie umacnia to integracji, lecz wręcz buduje nową hierarchię⁵.

Niezrozumienie w Japonii budzi także funkcjonowanie organów Unii Europejskiej, głównie podział głosów w Radzie UE. Niejasny jest układ sił, a przede wszystkim fakt, że stosunkowo nowy kraj członkowski o małym potencjale polityczno-międzynarodowym jak Polska posiada 27 głosów, tyle samo co Hiszpania, kraj mający większe oddziaływanie na stosunki międzynarodowe. W Japonii budzi także zastanowienie fakt, iż Polska i Hiszpania posiadają tylko dwa głosy mniej niż Niemcy, Francja czy Wielka Brytania, kraje o wysokim potencjale międzynarodowym⁶.

Kolejna problematyczna kwestia wynikała z faktu, iż EWG, a obecnie UE, w stosunkach zewnętrznych była reprezentowana co pół roku przez inne państwo, a co za tym idzie, także inną

² J. Gilson, *Japan and the European Union: a partnership for the twenty-first century?*, Palgrave Macmillan 2002, s. 26.

³ Polityk japoński, gubernator Tokio.

⁴ M. Mohamad., S. Ishihara, *The Voice of Asia: Two Leaders Discuss the Coming Century*, Kodansha International, Tokyo New York London, 1995, s. 27-28.

⁵ N. Noda, *Japan in the World of Rival Empires*, „Japan Echo”, June 1999, vol. 26, s. 9-12.

⁶ M. Nishikiwa, *Toward a creative Japan-UE diplomacy*, „Gaiko Forum”, Summer 2006, s. 22-26.

osobę. Dotyczyło to prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, która zmienia się co sześć miesięcy. Fakt, że regularnie, w tak szybkim czasie zmienia się partner dyskusji, jest problematyczny dla „partnerskich”⁷ Japończyków, gdyż sytuacja taka uniemożliwia nawiązanie trwałych relacji, trzeba budować je regularnie od nowa. Co więcej, charakter prezydencji, wybór najistotniejszych zadań polityki zagranicznej UE, zależał od kraju sprawującego tę funkcję oraz polityka, który go reprezentuje. Jeśli państwo prezydujące nie posiadało tradycji kontaktów z Japonią, można było założyć, że nie zmieni się to zbyt w czasie jego prezydencji. Problemy w tym zakresie pojawiały się także wtedy, kiedy państwo sprawujące ten urząd borykało się z kłopotami wewnętrznymi lub skupiało na realizacji istotnych kwestii z zakresu własnej polityki zagranicznej czy wewnętrznej. Tak było w przypadku Francji i Niemiec, w czasie prezydencji których przypadły wybory krajowe. Występują także sytuacje, kiedy państwo prezydujące opowiada się za dialogiem i konsekwentnie dąży do jego rozwoju, podczas gdy za wysiłkami tego państwa nie podążają działania ze strony organów wspólnoty⁸.

Korzystną zmianę w zakresie reprezentowania Unii na zewnątrz, przyniosły postanowienia Traktatu reformującego. Ustanowienie urzędu stałego przewodniczącego Rady Europejskiej wybieranego na dwuipółletnią kadencję oraz urzędu wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa będącego jednocześnie wiceprzewodniczącym Komisji z pięcioletnią kadencją, zapewni potencjalnie większą spójność działań zewnętrznych UE⁹. Dłuższa kadencja stwarza lepsze możliwości budowania relacji międzyludzkich. Ważnym elementem rozwijania kontaktów jest przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Tokio. Urzędnicy pracujący w przedstawicielstwie w Japonii posiadają lepszy obraz sytuacji, lepiej znają kraj, a także, co bardzo istotne, posiadają już rozwinięte kontakty międzyludzkie.

Integracja ekonomiczna

Utworzenie strefy wolnego handlu w 1967 r.¹⁰, a rok później – 1 lipca 1968 roku – unii celnej państw EWG¹¹, miało znaczący wpływ na stosunki dwustronne. Po pierwsze, japońskie środowisko biznesowe obawiało się, iż w wyniku integracji dojdzie do zamknięcia się rynku europejskiego na towary spoza niego. W raporcie „The Times” mówiono nawet o hysterii wobec możliwości powstania klubu biznesowego, z którego Japonia zostałaby wykluczona¹². Po drugie, ukazało konsekwencje organizacji w realizacji założonych celów, co czyniło z niej bardziej

⁷ Termin z zakresu międzynarodowej komunikacji społecznej stosowany na określenie osób, grup posiadających potrzebę dobrego poznania partnera rozmów biznesowych, przed przejściem do kwestii interesów.

⁸ J. Gilson, *Japan and the...*, op. cit., s. 78.

⁹ http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_pl.htm, data odczytu: 2.03.2010.

¹⁰ A. Patek, J. Rydel, J. J. Węc, T. Czekalski, *Najnowsza historia świata. T. 2, 1963-1979*, Wydawnictwo Literackie 2003, s. 19.

¹¹ Tamże, s. 18.

¹² „The Times”, 23.01.1959, s. 14. Informacja i przypis z J. Gilson, *Japan and the...*, op. cit., s. 78.

wiarygodnego partnera. Zaczynała być ona postrzegana jako jedność, a nie zbiór indywidualnie funkcjonujących na arenie międzynarodowej państw. Kolejne etapy integracji ekonomicznej, uwzględniając założenia Traktatu z Maastricht¹³, budziły podobne pozytywne i negatywne reakcje.

Wprowadzenie wspólnej waluty w transakcjach bezgotówkowych w 11 krajach (bez Grecji) 1 stycznia 1999 r.¹⁴, a następnie od 1 stycznia 2002 r. wprowadzenie tej waluty w formie gotówkowej w dwunastu państwach UE¹⁵ oraz ostateczne wycofanie z obiegu walut narodowych tych państw 1 lipca 2002 r.¹⁶ – zostało przyjęte z zadowoleniem w Japonii. Euro postrzegano bowiem jako szansę na konkurencję wobec dolara i na zablokowanie monopolu walutowego Stanów Zjednoczonych¹⁷. Europejscy politycy, wyciągając wnioski z wcześniejszych obaw Japonii wobec pogłębiającej się integracji gospodarczej, prowadzili kampanie informacyjne na temat tego i kolejnych kroków integracyjnych. Zapewniali japońskich partnerów, że wprowadzenie euro będzie służyło polepszeniu dwustronnych stosunków gospodarczych, uczyni „życie prostszym dla inwestorów”¹⁸ oraz bezpieczniejszym, gdyż nie będą narażeni na ryzyko fluktuacji kursu wymiany walut w większości krajów UE¹⁹. Jak wspólnie zauważono na 8 szczycie UE – Japonia, który odbył się w roku wprowadzenia euro, unia ekonomiczna i walutowa w Europie otworzyła nowe możliwości dla przyszłej współpracy pomiędzy partnerami na polu gospodarczym i finansowym²⁰. Przejście na euro pogłębiło pomyślnie opinie oraz dwustronne relacje handlowe²¹.

Integracja polityczna

W zakresie integracji politycznej dużym problemem była i jest niewiedza co do przyszłych rozmiarów Unii Europejskiej. Poza tym jednak, proces ten ma zdecydowanie bardzo pozytywny wpływ na postrzeganie organizacji w Japonii.

Wspólnota, poprzez powiększanie swego terytorium, zyskuje na znaczeniu. W szczególności ubieganie się, a następnie wejście do organizacji Wielkiej Brytanii w 1973 r.²² miało bardzo duże znaczenie dla stosunków Japonii z EWG. Kraj ten jest jej ważnym partnerem,

¹³ M. Reiterer, *The Decade of Japan-EU Cooperation and EU Enlargement: A New Challenge* 2003/06/12, dostępne na: http://www.deljpn.ec.europa.eu/home/speech_en_Speech%2020/03.php, data odczytu: 16.04.2009.

¹⁴ A. Patek, J. Rydel, J. J. Węc, T. Czekalski, *Najnowsza historia świata...*, op. cit., s. 741.

¹⁵ Wielka Brytania, Dania, Grecja, Szwecja zachowały swoje waluty.

¹⁶ Rozszerzenie strefy euro nastąpiło potem jeszcze trzykrotnie: 1 stycznia 2007 przez euro został zastąpiony tolar słoweński, 1 stycznia 2008 funt cypryjski i lira maltańska, a 1 stycznia 2009 korona słowacka.

¹⁷ N. Noda, *Japan in the...*, op. cit., s. 9-12.

¹⁸ J. Solana, *The European Union and Japan in a Global Environment: Looking to the Future* 2000/10/24 Speech 22b, dostępne na: www.deljpn.ec.europa.eu/home/speech_en_Speech%2022b.php, data odczytu: 15.05.2008.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Sprawozdanie z 8 szczytu UE - Japonia, Bonn, 20.06.1999, dostępne na:

<http://www.mofa.go.jp/region/europe/eu/summit/summary9906.html>, data odczytu: 11.09.2008.

²¹ http://www.deljpn.ec.europa.eu/relation/showpage_en_relations.impact.php, data odczytu: 11.05.2009.

²² Wielka Brytania zgłaszała chęć akcesji w 1961 i 1968 roku. Za każdym razem padło veto ze strony Francji.

posiada ona rozbudowane relacje z nim poczynając od 1902 r., kiedy to państwa zawarły sojusz o przyjaźni i pomocy. Pomógł on Japonii wygrać wojnę z Rosją z lat 1904-1905, pamięć o czym jest żywa do dziś²³. Dlatego też, wobec możliwości wstąpienia Wielkiej Brytanii do EWG, powstał w Japonii lęk przed potencjalną utratą tak ważnego partnera. Dodatkowo, zainteresowanie Londynu członkostwem w organizacji, wskazywało na jej wartość. W rezultacie Japonia zintensyfikowała relacje z EWG. Przyjęcie w 1973 r. Wielkiej Brytanii oraz Irlandii i Danii było odebrane w Japonii bardzo pozytywnie. W „Japanese Diplomatic Bluebook” za rok 1971 r.²⁴ wydarzenie to zostało skomentowane słowami przekonania o jej rosnącym znaczeniu oraz o tym, że „tak jak organizacja rozrosła się z sześciu do dziesięciu państw, tak w przyszłości stanie się dużą ekonomiczną społecznością porównywalną z USA i ZSRR”. W związku z tym, jak zostało to podkreślone w dokumencie, w interesie Japonii leży rozbudowywanie relacji z organizacją²⁵.

Kolejne rozszerzenia²⁶ miały także pozytywne znaczenie dla kontaktów z Japonią. Również ewentualne członkostwo Turcji zostałoby przyjęte z zadowoleniem. Japońskie środowisko biznesowe ma nadzieję na szybkie zakończenie tego procesu akcesyjnego, które, jak wyrażają się przedsiębiorcy, sprawi, że UE będzie jeszcze bardziej atrakcyjnym partnerem²⁷.

Integracja geograficzna wywiera pozytywny wpływ na obraz organizacji także z innych, niż zwiększających jej znaczenie względów. Unia jest często podawana w Azji i Japonii za wzór do naśladowania w dziedzinie integracji, w szczególności za przykład udanej współpracy państw, nawet tych wcześniej będących w stanie wojny. Jak podkreślają japońscy analitycy, Francja i Niemcy, niegdyś wrogowie, współpracują nad wspólnymi celami, przeszłość nie stanęła na przeszkodzie do integracji²⁸, przez co „UE oferuje wspaniały przykład, model dla całego świata”²⁹. Zdanie to odwołuje się do wciąż nieuregulowanych przez Japonię zaszłości historycznych, które wpływają negatywnie na jej stosunki w regionie Azji-Pacyfiku.

Japonia nie ogranicza swoich relacji w Europie do stosunków z Unią Europejską. Prowadzi ona osobny dialog z jej członkami. Niektóre państwa UE są traktowane przez Tokio

²³ Więcej na temat sojuszu: A. M. Brzeziński, *Z polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii w I połowie XX wieku. Studia i szkice*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2002.

²⁴ Dostępne na: <http://www.mofa.go.jp/POLICY/other/bluebook/1971/1971-contents.htm>, data odczytu: 16.04.2009.

²⁵ Tamże.

²⁶ W 1981 r. o Grecję, w 1986 r. o Hiszpanię i Portugalię, w 1995 r. o Austrię, Finlandię i Szwecję, w 2004 r. o Polskę, Czechy, Słowację, Litwę, Łotwę, Estonię, Węgry, Słowenię, Malte i Cypr, w 2007 r. o Bułgarię i Rumunię.

²⁷ *Toward a Closer and Stronger Economic Partnership between Japan and Europe - Nippon Keidanren's Observation and Views on European Integration and the Japan-Europe Business Relations*, Nippon Keidanren 18.04.2006, dostępne na: www.keidanren.or.jp/english/policy/2006/017chart.pdf, data odczytu: 29.01.2009.

²⁸ K. Akasaka, *Economic and social Trends in Asia and Europe: Working Together to Meet Common Challenges*, „Gaiko Forum”, s. 34-48, oraz G. Sorman, *Japan Will Help Create EU-Style Asian Union*, Korea 2008, dostępna na: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2008/11/116_33670.html, data odczytu: 5.04.2009.

²⁹ H. Fuji, *The Living Spirit of the Anglo-Japanese Alliance*, „Gaiko Forum”, Winter 2002, s. 47-51, s. 49.

jako ważniejsze od innych. Szczególnie istotnymi partnerami są Wielka Brytania i Francja, jako stali członkowie Rady Bezpieczeństwa ONZ i G8 oraz Niemcy i Włochy jako członkowie G8. Są to także silni politycznie i gospodarczo członkowie UE. W „Japanese Diplomatic Bluebook” za rok 2006³⁰ pada stwierdzenie o potrzebie wzmocnienia relacji z głównymi siłami UE, czyli tymi czterema krajami. Podkreślana jest potrzeba rozwijania kontaktów z Wielką Brytanią, wysiłki na rzecz czego zostały zwieńczone podpisaniem w 1999 r. *Agenda Działania 21: Wielka Brytania i Japonia w XXI wieku (Action Agenda 21: the UK and Japan in the 21st Century)*³¹, która zawiera wskazówki dla współpracy i podkreśla wagę relacji. Co więcej, od 1985 r. działa Grupa XXI wieku Wielka Brytania-Japonia, której członkowie badają możliwości współpracy dwóch państw³². Oprócz Wielkiej Brytanii, wszechstronnie rozwinięta jest współpraca z Francją, gdyż relacje z nią, jako jednym z ważniejszych państw w Europie, pozwolą, według japońskich polityków, na posiadanie bardziej aktywnych relacji z całym kontynentem³³.

Japonia prowadzi intensywny dialog z tymi czterema krajami, by, jak podkreśla w „Japanese Diplomatic Bluebooks”, pogłębiać relacje z UE, może więc mieć to w konsekwencji pozytywne skutki dla stosunków z organizacją. Unia Europejska nie jest postrzegana i traktowana przez Japonię jako monolit. Świadczy o tym także fakt odmiennego traktowania członków UE, którzy przystąpili w 2004 r. i później na polu tak prozaicznym jak uznawanie prawa jazdy. W przypadku obywateli „starych” krajów członków Unii, dokument ten jest uznawany, natomiast w przypadku obywateli „nowych” państw członkowskich, w tym Polski, nie. Muszą oni zdawać w Japonii test na prawo jazdy.

Kwestie kulturowe i społeczne

Europa była dla Japonii od drugiej połowy XVI wieku źródłem inspiracji, wzorcem, do którego w wielu dziedzinach dążyła. Jej kultura, wynalazki, sposób bycia były chętnie przyjmowane w tym kraju³⁴. Istnieje przekonanie, że Europa pod względem swej kultury, filozofii i mentalności jest znacznie bliższa Azji niż Ameryka³⁵. Europejskie przedkładanie jakości życia nad pieniądź oraz praw powszechnych i naturalnych przed prawami własności³⁶ sprawia, że te dwa regiony są sobie bliskie. Istnieją opinie, że w swych przekonaniach i aspiracjach Azjaci mogą

³⁰ Dostępne na: <http://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/2007/index.html>, data odczytu: 13.01.2009.

³¹ Pełny tekst dostępny na: <http://www.mofa.go.jp/region/europe/uk/agenda21.html>, data odczytu: 15.10.2007.

³² J. Gilson, *Japan and the...*, op. cit., s. 13.

³³ Więcej o stosunkach japońsko-francuskich: <http://www.mofa.go.jp/region/europe/france/index.html>, data odczytu: 13.06.2008.

³⁴ Więcej na temat inspiracji Japonii Europą: P. Varley, *Kultura japońska*, tłum. M. Komorowska, Kraków 2006, s. 234-236 oraz J. Tubielewicz, *Historia Japonii*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1984.

³⁵ Na przykład: K. Akasaka, *Economic and social trends...*, op. cit.

³⁶ Tamże.

mieć nawet więcej wspólnego z Europejczykami niż Amerykanami³⁷. Stany Zjednoczone są postrzegane jako siła zapewniająca bezpieczeństwo Japonii, i tak jest w rzeczywistości³⁸. Jednak w kwestiach społecznych, kulturowych i politycznych to Europa jest przywoływana w artykułach jako przykład, z którego może czerpać Azja jako całość. Szczególnie dotyczy to wyboru pozamilitarnych środków rozwiązywania konfliktów oraz integracji³⁹.

Na korzyść obrazu UE w Japonii mogą działać też podobieństwa w komunikacji społecznej obu obszarów. Mimo różnic w poszczególnych państwach, Europa jest generalnie propartnerska (z pewnymi odstępstwami głównie w krajach skandynawskich), tak jak Japonia. Oznacza to, iż przedkłada ona relacje interpersonalne ponad dokonanie transakcji, kładąc nacisk na wcześniejsze zbudowanie poprawnych relacji międzyludzkich. Czyni to z Europy łatwiejszego partnera do rozmów i negocjacji niż protransakcyjną Amerykę. Co więcej, w kulturze europejskiej przywiązuje się większą wagę do ukazywania szacunku wobec partnerów stołu negocjacyjnego, co także ważne jest w ceremonialnej Japonii. Również sposób bycia na starym kontynencie jest bardziej formalny, niż w przypadku otwartych Amerykanów, która to cecha w Japonii nie jest uznawana za zaletę.

Zwrócenie uwagi na różnice kulturowe jest istotne, gdyż na bazie kontaktów międzyludzkich buduje się stosunki między państwami. Różnice kulturowe mają wpływ nie tylko na kontakty ludzi polityki czy biznesu, ale także na kontakty między społecznościami. Im te różnice są mniejsze, tym dialog może być efektywniej rozwijany, generuje występowanie mniejszej ilości nieporozumień, łatwiej też zbudować sympatię i zaufanie a więc pozytywny wizerunek.

Podsumowanie

Obraz Unii Europejskiej, a wcześniej Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, w Japonii długo wypełniony był obawami, niezrozumieniem i sceptycyzmem. Wynikało to z faktu, iż funkcjonowanie wspólnoty i jej instytucji pozostawało niezrozumiałe. Sama integracja ekonomiczna i polityczna, chociaż finalnie rzutująca pozytywnie na obraz organizacji, była powodem obaw w Japonii. Politycy Unii wyciągnęli z tego wnioski i od lat 90. podczas spotkań z japońskimi politykami zaczęli wyjaśniać cele działań wspólnoty i ich konsekwencje dla Japonii⁴⁰.

³⁷ Tamże.

³⁸ Stany Zjednoczone na mocy traktatu z Japonią z 1960 r. są gwarantem bezpieczeństwa tego kraju, który w konstytucji stworzonej przez USA w czasie okupacji wyrzekł się posiadania sił zbrojnych i prowadzenia wojny.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Na przykład: R. Prodi, *EU-Japan Cooperation: Unleashing our Full Potential* 2004/06/21, dostępne na: http://www.deljpn.ec.europa.eu/home/speech_en_Speech%2006/04.php, data odczytu: 5.11.2007 oraz M. Reiterer, *The Decade of Japan-EU...*, op. cit.

Głównymi czynnikami działającymi pozytywnie na percepcję UE są posiadanie przez nią wspólnej waluty, która stanowi konkurencję wobec dolara, a także i może przede wszystkim, sukces zintegrowania w jednej organizacji państw, które kiedyś prowadziły przeciwko sobie wojny. Nie bez znaczenia pozostaje również nadal obecne, a wyrosłe w XVI w. zainteresowanie i podziw dla kultury europejskiej.

* * *

Małgorzata Stańczyk – doktorantka w Zakładzie Azji Wschodniej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ. W roku akademickim 2008/2009 otrzymywała stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studiowała w Lyonie na Uniwersytecie Jean Moulin w ramach programu Socrates Erasmus.

Wykładowca V i VI edycji Akademii Młodych Dyplomatów. Interesuje się dyplomacją publiczną, Japonią w stosunkach międzynarodowych, komunikacją interpersonalną i różnicami kulturowymi.

Tezy przedstawiane w „Biuletynie OPINIE” Fundacji *Amicus Europae*
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko.

Nadrzędną misją Fundacji AMICUS EUROPÆE jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspiera nie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.

FUNDACJA AMICUS EUROPÆE

Al. Przyjaciół 8/5, 00-565 Warszawa,
Tel. +48 22 848 73 85, fax +48 22 629 48 16
www.kwasniewskialeksander.pl
e-mail: fundacja@fae.pl